

**Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip
isumaqatigiissutaa aamma naammaginartumik
inuuneqarnissamut meeqqap pisinnaatitaanera**

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat – imm. 3

Eqikkaaneq

Steen Wulff og Sissel Lea Nielsen

Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Iisimasaqarfik

Videnscenter om Børn og Unge | Documentation Centre on Children and Youth

© MIPI – Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfik, Nuuk, 2007

Suliniuummi akisussaasoq: Nina Banerjee

Saqqummersitaq naqiteqqinneqarsinnaavoq kikkunnit tamanik qarasaasiakkullu aaneqarsinnaalluni. Eqqortumik innersuussutiginninneq atorlugu naqeqqiineq inerteqqutaanngilaq. Allaaserisat naliliinerit eqqartuinerit MIPI-mut tunngasunik MIPI-milluunniit innersuisut – Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfimmik naqitertitat pineqartumut susassaqarfimmut nassiunneqaqqunarput.

Nutserisoq: Tukummeq Qaavigaq.

Siuleqummik qallunaatuumiit kalaallisuumut nutserisoq: Karoline Kristensen

Nalunaarusiaq qallunaatuunngorlugu saqqummersinneqarpoq ima qulequtserlugu: FN's Børnekonvention og barnets ret til en tilstrækkelig levestandard.

Eqikkaaneq

Nalunaarusiap una sammivaa meeqqat ilaqutariinni aningaasarliortuningaanneersut aammalu Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip isumaqatigiissutaani naapertorlugu naammaginatumik inuuneqarnissamut pisinnaatitaaffii. *Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat – suliap immikkoortua siulleg* aallaavigineqarpoq aammalu *Kalaallit Nunaanneq meeqqat inuuniarnerat – suliap immikkoortuisa* aappaata inernererit sammineqarput. Meeqqat ilaqutariinni aningaasarliortuningaanneersut naammaginangitsumik inuuniarnikkut atugaqartut nalunaarusiap una inernilerpaa, kalaallillu oqartussat pisussaaffeqartut piaartumik aningaasarliortut atugaannik pitsanngorsaanissamut.

Meeqqap naammaginatumik inuuneqarnissamut pisinnaatitaanera

Isumaqatigiissut 1992-imi martsimi Kalaallit Nunaata akuersaarpaa. Isumaqatigiissut inatsisitigut nunanik pituttuisuulluni. Taassuma meeqqap pisinnaatitaaffiit tunngasut assigiinngitsut aamma oqartussat pisussaaffii assigiinngitsut imarai.

Isumaqatigiissummi artikel 27-mi nalorninaallisinneqarpoq "*meeqqap kialuunniit timikkut, tarnikkut, ileqqorissaarnikkut inuttullu ineriartornermini pisariaqartitaminut piginnaatitaaffeqarnera.*"

Aalajangersakkami akuersissutigineqarpoq meeqqap ineriartornissaanut, aammalu meeraq ineriartussaguni inuuniarnikkut atugarisat suut pisariaqartut meeqqap pisinnaatitaaffigai. Isumaqatigiissut imarivaa meeraq ineriartussappat najoqqutassiat suut minnerpaamik piunasaqaataanersut.

Meeqqat nerisassaqaassapput, atisassaqarlutik inissaqarlutillu

Isumaqatigiissummi artikel 27 malillugu meeqqat inuunermi tunngaviumik pisariaqarnerpaanik meeqqap pisinnaatitaapput. Soorlu nerisassat eqqaassagaanni tassaasut meeqqamut naammattunik inuussutissartalinnillu nerisassaqaartitaanissaat. Aammattaaq naleqquttunik atisassaqaarnissamut tassa imaappoq pissutsit silaannaap pissusaanut, kulturimut peqqissutsimullu tulluartut. Meeraq illersorniarlugu issimut, sialummut anorimullu inigisap meeraq illersussavaa kiisalu inigisap ima angissuseqaassalluni meeqqap imminut tulluuttumik nammineq inuuneqarnissaanut periarfissiissalluni.

Meeqqat ukiuminnut naleqquttumik tamakkiisumillu ineriartussapput

Meeqqap naammaginatumik inuuniarnikkut atugaqarnissaanut tunngaviusumik pisariaqartitat saniatigut artikel 27-mi imaraa meeraq tamakkiisumik ineriartussaguni naammaginatumik inuuniarnikkut pisinnaatitaaffeqarami. Timikkut eqqarsartaatsikkullu ineriartorneq pineqarpoq aammali allatigut ineriartorneq pineqarluni, meeqqap inuttut ilivitsutut ingerlalluartutullu inuulernissaanut tunngasunik. *Inooqataanikkut ineriartorneq-up* pigaanni angajoqqaanut, ilaqtutanut, ukioqatinillu allanut pitsaasumik peqqissumillu atassuteqarneq kiisalu inooqataanermi pisunut ukiunut naleqquttunut peqataaneq, soorlu makkuusinnaasut pinnguarneq sunngiffimmilu sammisassanut peqataaneq.

Meeqqat tamarmik naligiimmik periarfissinneqassapput

Isumaqatigiissut naapertorlugu meeqqat tamarmik pineqarput. Imaappoq meeqqat tamarmik naligiimmik ataqqinassusillit isigineqassapput isumaqatigiissummilu pisinnaatitaaffinnik atuinissaannik periarfissinneqassallutik. Assigiinngititsinermik qanorluunniit ittumik misigitinneqassanngillat, assersuutigalugu naggueqatigiissuseq, suaassuseq, ammip qalipaataa imaluunniit ilaqtuariinnikkut pissutsit pissutigalugit. Tassa meeqqat ilaqtutamik aningaasarliornerat pissutigalugu assigiinngisinneqaqqusaanngillat pisinnaatitaaffimmillu atornissaannut annikinnerusumik periarfissinneqassanatik.

Kalaallit Nunaanni ilaqtuariinni aningaasarliortuni meeqqat inuuniarnerat

Kalaallit Nunaanni ilaqtuariinni aningaasarliortuni meeqqat inuusut annerusumik minnerusumilluunniit naammattunik inuussutissalinnillu nerisassaqaanngillat, naleqquttunik atisassaqaqatik inissaqaqatillu aammalu ineriartornissamat assigiinngitsumik killeqalertarlutik taakku Isumaqatigiissummut artikel 27-mi nassuiarneqarnikut.

Meeqqat tunngaviusumik pisariaqartitaannik tuninissaannut angajoqqaat akissaqaanngillat

Angajoqqaat ilaqtuariinni aningaasarliortuniittut annertuumik annertunngikkaluamilluunniit sapernerarpaat inuuniarneq qitornamik ineriartornissaannut naammaginarloq isumannaarnissaat. Ilaqtuariit arlallit aningaasarliortut ima annertutigisumik malunniuttartoq, allaat naammattunik naleqquttunillu nerisassarsinissamat atitassarsinissamullu akissaqaqartatik kiisalu naleqquttumik inissaqartitsisinnaasaratik soorlu pisariaqartinneqartut taakku Meeqqanut Isumaqatigiissummut ilaasut.

Meeqqat inooqataanermut attuumassuteqartuni peqataasinnaanngikkaangamik ineriartornerat killilersugaasarpoq

Meeqqat ilaqutariinni aningaasarliortuni inuusut amerlanersaat misigaat sunngiffimmi sammisassanut peqataasinnaanatik, ineriartornerannut pingaaruteqartoq. Soorlu aqqissuussamik sunngiffimmi sammisassanut aamma inooqataanermi sammisassanut aningaasartuutunik nassataqartarmat.

Meeqqat meeqqatut ineriartortussaagaluarlutik inersimasuaqqatut peroriartorput

Meeqqat annerit amerlanersaasa ilaqutariinni aningaasarliortuniittut ilaqutariit inuuniarnerat isumakuluutigaat aningaasarsiorniartarlutillu taamaalillutik ilaqutariit nerisassanut assinganullu pisinissaannut iluaqutaaniassagamik. Taamatut imminnut inissittarnermikkut meeqqat annerusumik minnerusumilluunniit ukiuminnut naleqquttumik meeqqatullu ineriartornissaat killilerneqartarpoq. Taarserlugu inersimasuaqqatut isumakuluuteqarlutik akissussaaffeqarlutillu ineriartortarput, naak naliginnaasumik aatsaat inersimasunngorunik taamaattussaagaluarlutik.

Meeqqat atuarfimmi qinngasaartittaramik ineriartornerat akornuserneqarpoq

Meeqqat ilaqutariinnit aningaasarliortuneersut amerlanersaasa oqaatigaat atuaqatimik akornanni ajunnginnerpaamik misigisaqartannginnamik imaluunniit atuaqatimik akornanni pitsaanngitsumik misigisaqartarlutik, tamannalu pissutaalluni meeqqat taakku ineriartornerat assigiinngitsutigut pitsaanngitsumik sunnerneqartarpoq. Qinngasaartittarnek imaaliallaannarlugu paasiuminaattartooq, aningaasassaaleqineq pigisanillu amigaateqarneq meeqqat qinngasaartittarnerannut peqqutaqaataasoq meeqqat arlallit oqaasiinit paasinarpoq.

Meeqqat ilaqutariinni uippakajaarnartumik avatangiisilinni inuusut ineriartornissaat akornuserneqartarpoq

Aningaasassaaleqineq angajoqqaanik ilaqutariinni aningaasarliortuni annertuumik uippakajaartitsilersarpoq aammalu angajoqqaanut meeqqanullu isumaannut pitsaanngitsumik sunnuteqartarpoq. Avatangiisit uippakajalaarnartut angajoqqaat qitornaminnik illersuinissaat isumassuinissaallu ajornarnerulersittarpaa kiisalu meeqqat atugaat ineriartornerallu ajoqusertarlugu. Meeqqat nanertisimasarput, nikallungasarlutik inuunermullu nuannarinninneq annikittarpoq ilaqutariit aningaasanik amigaateqaraangaata.

**Meeqqat inuuniarnikkut naammaginatumik atugaqarnissaasa
isumannaarnissaannut pisussaaffiit aamma Meeqqat pillugit FN-ip
Isumaqatigiissutaa**

Pisariaqartitatigut ineriartornissartik anguniarlugu atugassarititat taakku meeqqat namminneerlutik pissarsiarisinnaangikkaat akuersaarneqarluni, iliuseqarnissamut pisussaaffillit assigiinngitsut Isumaqatigiissummi allattorneqarput. Meeqqat angajoqqaavi pineqarput kisianni aamma oqartussat pisussaapput akulerutissallutik ikiuillutik “iliuusissatut maleruagassanik naleqquttunik”, tassa angajoqqaat namminneq akissaqanngippata imaluunniit inuunermi atukkat isumannaarnissaanik nukissaqanngippata, meeqqatik ineriartornissaanut pisariaqartut.

***Kalaallit oqartussaasuisa pisussaaffii aamma Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip
isumaqatigiissutaata kalaallit inatsisaanni***

Meeqqat naammaginatumik inuuneqarnissaanut oqartussaasut pisussaaffii ullutsini angajoqqaat ikiornissaanut Kalaallit Nunanni inatsisit malippaat. Inatsisit qitiusuniittut Meeqqat Pisinnaatitaaffiinit aaliangerneqarsimapput aammalu Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutip naammassinissaanut oqartussaasut pisussaaffigigaat. Kalaallit Nunaanni taamaaliorneq meeqqat pisinnaatitaaffiini naammassininnissamut alloriarneq annertuvoq. Taamaaliorneq pisussaaffimmik ilumoorussilluni tigusinermik avammut takutitsineruinnarani, aammali ulluinnarni aqutsinermi suliassat meeqqanut tunngasut sularinerini isumaqatigiissummik atuiartuinnarnermik takutitsinerulluni.

Pisortat pissamaataanik atuinerup tamanit paasiuminarsarnissaannut pisussaaffik

Kalaallit inatsisaat meeqqat naammaginatumik atugaqarnissaannik imaqaraluartoq aammalu meeqqat inuuniarnikkut atugaat pitsanngorsarniarlugit oqartussaasut ukiualunni kingullerni suliniuteqaraluartut suli Kalaallit Nunaanni meeqqat ilaat naammaginatumik inuuniarnikkut atugaqanngillat.

Apeqquilli tassaalerpoq oqartussaasut meeqqanut naammaginatumik atugaqarnissaannut naammattunik suliniuteqarnersut. Meeqqanut Isumaqatigiissutip oqaasertai malillugit erseqqinnerusumik oqaatigalu *qanoq-ilisukkulluunniit sapinngisamik annertuumik, sukkanerpaamik iluaqutaanerpaamillu* meeqqap *kialuunniit* naammaginatumik inuuniarnikkut atugaqarnissaa

anguniarlugu inuiaqatigiinni kalaallini *pissamaatit pisariaqartut tamaasa atorlugit* oqartussaasut suliniuteqassapput.

Apeqquut taanna tamakkiisumik ersarissumik akineqarsinnaangilaq. Tamanna pissutaavoq kalaallit pisortaqarfiiisa, pisortat ingerlatsiviisa ataatsimiititaliallu kiisalu kommuunit assigiinngitsut suliffeqarfiillu pissamaatit qanoq amerlatigisut meeqqat atugaat atugarissaarneranullu qulakkeernissaannut atortarneraat. Qanoq amerlatiginerinik paasissutissaqanngimmat ajornakusoorpoq nalilissallugu isumaqatigiissut naapertorlugu oqartussaasut pisussaaffii naammassiniarlugit qanoq annertutigisumik iliuuseqarnersut aamma salliunneraat killissanik pilersitsinissaq, taanna pisariaqartoq meeqqat naammaginartumik atugaqarnissaannut pisinnaatitaaffitsik atorluarsinnaanissaannut.

Kalaallit pissamaataasa allaanerusumik agguaannissaannut pisussaaffik

Kalaallit Nunaanni pisortat pissamaataasa sumut atornerqartarnerisa tamanit paasiuminarnerusunngorlugit saqqummiunneqarnissaat amigaataagaluartoq oqartussaasut pisussaaffimminnik annertunerusumik iliuuseqarsinnaanerat meeqqanut ilaqutariinni aningaasarliortuni erseqqippoq. Taamatut isumaqarneq Kalaallit Nunaata isumaqatigiissummut atatillugu nunatut pissaqarluartutut isigineqarneranik peqquteqarpoq, tassa nunanut allanut naleqqiulluni pissamaatinik atugassaqarluartutut isigineqarami. Pissamaatit taakku allatut agguaannerisigut atornerisigullu meeqqat ajunngitsumik inuuneqarnissaat atugarissaarnissaallu ullumimut naleqqiullugu pitsanngorsaavigineqarsinnaassagaluarpoq, taamaaliornikkut meeqqat naammaginangitsumik inuuniarnikkut atugaqartut oqartussaasunit ikilisinneqarsinnaassagaluarlutik.

Akisussaaffik oqartussat tamarmik pisussaaffigaat

Taama allatut agguaassinissamut aqqutissiuinissamut Naalakkersuisut akisussaapput, pisortalli oqartussaasoqarfii susassaqartut tamarmik pisussaapput meeqqat ilaqutariinni aningaasarliortuni naammaginartumik inuuniarnikkut atugaqarnissaannut pissamaatit pissarsiarissallugit qulakkiissallugillu. Tamaanna pingaartumik kommuuninut atuuppoq, kommuunimmi taakkuupput angajoqqaanik meeqqat ineriartorminni pinngitsoorsinnaangisaannik tunniussinissaminnut aningaasarliornertik pissutigalugu aningaasatigut qulakkeerinnissinnaangitsunik ikiorsiisussat.

Pissamaatit amigalernerini ikiortiserinninnissamut pisussaaffik

Naammaginantumik inuuniarnikkut atugaqarnissamik pisinnaatitaaffiup naammassinissaanut Kalaallit Nunaata iluani pissamaatit pisariaqartitat oqartussaasunit pissaarsiarineqarsinnaangitsut paasineqassagaluarpat, Meeqqat pillugit Isumaqatigiissut naapertorlugu nunat tamalaat suleqatigiinnissamut isumaqatigiissutaasa iluanni, aningaasatigut taamatutaaq teknikkikkut ikiortiserinninnissaq Naalackersuisut suliassaraat.

Naalackersuisunut tunngatillugu danskit naalackersuisuinut ikiortiserinninnissaq periarfissatut qaninnerusaaq, taakuummatami isumaqatigiissummi pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaanni naammassinissaannut annertuumik akisussaaqataasut. Tamatumunnga pissutaavoq danskit naalagaaffiata iluani meeqqat pisinnaatitaaffiisa naammassinissaannut danskit naalackersuisuisa Meeqqat pillugit FN-ip ataatsimiititaliarsuanit pingaernerullutik akisussaatinneqarnerat. Aamma tamanna Kalaallit Nunaannut atatillugu atuuppoq, tassami inatsisit malillugit Kalaallit Nunaat suli danskit naalagaaffianut ilaammat.

Meeqqat pillugit FN-ip ataatsimiititaliarsuata iliortaasia tungavigalugu inassutit

FN-ip Meeqqat pillugit Ataatsimiititaliarsua meeqqat pisinnaatitaaffiiniq nakkutilliisoq, annikitsuinnarmik periarfissaqarpoq meeqqat pisinnaatitaaffii pitsanngorsarniarlugit suliniutissanik inassuteqarnissamut. Tamanna pissutaavoq Kalaallit Nunaannii meeqqat atugarisaat pillugit paasissutissat ataatsimiitsitaliarsuup pissarsiarinnaasaat killeqarnerat.

Meeqqat akornanni inuuniarnikkut atukkat qanoq pitsanngorsarneqarsinnaanerat pillugu nunarsuarmi nunanut arlalinnut Ataatsimiititaliarsuaq inassuteqaateqarpoq. Inassuteqaatit isumaqatigiissummi artikel 27 naapertorlugu suliarineqarput najoqqutassallu nunani tamani oqartussaasunit atorneqarsinnaallutik, nunani pineqartuni meeqqat ilaat piitsutut inuupput aammalu naammaginantumik inuuniarnikkut atugaqarnatik. Aamma tamanna Kalaallit Nunaanni oqartussaasunut atuuppoq.

Inassuteqaatini taakkunani ilaatigut sammineqarput ilaqtariit aningaasarliortut tapersorneqarnissaat, piitsuussutsip annikillisarneqarnissaa, aammalu isumaqatigiissut naapertorlugu oqartussaasut pisussaaffimminnik pitsaanerusumik qanoq ilillutik

naammassinnissinnaanersut. Taamaattumik FN-ip Meeqqat pillugit ataatsimiititaliarsuani iliortaaseq tunuliaqutaralugu aammalu Kalaallit Nunaanni meeqqap inuuniarnikkut naammaginartumik atugaqarnissaata piviusunngortinnissaa anguniarlugu, inassutigineqarpoq

- piitsuuneq annikillisarniarlugu meeqqallu ineriartornermikkut aningaasarliornermit pitsaangitsumik eqqorneqartartut illersorniarlugit ilaqutariinnut meerartalinnut aningaasarliortunut aningaasanngorlugit aammalu aningaasaangitsunik tapiisarnerup qaffanneqarnissaa.
- meeqqat akornanni piitsuussuseq akiorniarlugu aammalu meeqqat pisinnaatitaaffii piviusunngortinniarlugit qitiusumi, nunap immikkoortuini najukkanilu aqutsinikkut piviusunngortitsininissaq anguniarlugu ataqatigiissumik annertuumillu iliuuseqarnissamut pilersarusiornissamik aalajangiinissaq.
- meeqqat piitsuullutik inuusut pillugit paasiniaqissaakkat Inatsisartuni oqartussaasunilu susassaqtartuni oqaluuserineqarnissaat kiisalu paasiniaqqissaarnerit taakku tunngavigalugit piitsuussuseq akiorniarlugu iliuusissanut pilersarusiornissaq.
- aqutsisoqarfiit assigiinngitsut meeqqat pisinnaatitaaffiisa piviusunngortinnissaannut akuusut akornanni ataqatigiissaarinerup nukittorsarneqarnissaa.
- innuttaasut avinngarusimasuniittut najugallit immikkut isiginiarlugit piitsuussusermik akiuinissaq.
- atugarissaarnikkut naligiinngissutsip millisarneqarnissaa nunallu aningaasarsiornerata qaffakkiartorneranit aningaasat pigineqalersut ilaqutariit allanit avissaarsimasut tapersorsornissaannut atorneqarnissaat.
- piitsuussutsimut killigitamik pisortatigoortumik aalajangiinissaq, taamaaliortoqarneratigut piitsuussutsip annertussusiata nakkutiginiisaanut tunuliaqtassaqaartoqalissaaq aammalu innuttaasut akornanni piitsuussutsip annertusiartornera imaluunniit annikilliartronea nalilersorneqarsinnaalissaaq.
- meeqqat inuuniarnikkut atugaat pillugit ilisimasamik uppersaatissanillu katersinermik annertusaanissaq aammalu meeqqanik allanit avissaarsimasunik qanimut nakkutilliineq, taassuma ataaniilluni meeqqat piitsuullutik inuusut pillugit ilisimasaqarfimmik pilersitsineq.
- kisitsisit aqqissuulluakkamik suliarineqarnissaat tamanullu saqqummiunnissaat, taamaaliornikkut nunami pisortat pissamaataannit qanoq amerlatigisut meeqqat inuuniarnikkut atugarisaasa pitsaangorsarneranut atorneqarnerat ajornanngitsumik, takujuminartunik, erseqqissumillu takuneqarsinnaasunngorlugu.